لە خواستی مووچەوە بەرەو شۆڕش!.. عوسمانی حاجی مارف

پرسی نەوت و داهات و مووچە و ئەمنیەت، دیاردەی ناکۆکی و کێشەیەکی بەردەوامی بێکۆتایی نێوان بەغداو هەولێرە، کە ئاکامی دامەزراندنی حکومەتی هەرێم و حکومەتی عێراقە لەسەر بنەمای تائفی و ئیسلامی و بنەماڵەیی و نەتەوەپەرستی لە پێکهاتەیەکی فیدراڵیدا، کە بەڵایەکە گەورەترین زیانی بە ژیان و گوزەرانی دانیشتوانی کوردستان و عێراق گەیاندووە.

نائارامی و ناجێگیری سیاسی هەمیشە بەرهەمی نەگونجان و ناتەبایی ململانێی دەسەڵاتی هێزە میلیشیا تاڵانچیەکانە، کە کوردستان و عێراقیان داگیرکردووە، خەڵکیان کردۆتە قوربانی ململانێ و شەڕی بەرژەوەندیەکانیان، بە بارمتەگرتن و ڕاگرتنی خەڵکە لە چاوەڕوانیەکی بێهودە و نادیاردا، سەپاندنی مەتەکێیەکە کە چەندین تراژیدیای بەدوای خۆیدا هێناوە و دەیهێنێت، نمونەی نابەرپەرسترین سەرکردەو جۆری دەسەڵاتەکن لە بەرامبەر هەست و نەست وشکە و ئیرادەی خەڵکدا، کەرامەتی ئیسانەکان دەشکێنن و دەیکەن کەرامەت گرنگە...!

گفتوگۆ و دانوستانی بەردەوامی هەردوو حکومەت کە هیچکات نەیتوانیوە کێشەکانیان یەکلایی بکاتەوە و بنەبڕبێت، زیاتر بەشێوەی سەوداو مامەڵەی بازاڕێک دەردەکەوێت کە نرخی کاڵاکانی بە سەعات دەگۆڕێت، تائەوەی سیفەتێکی سیاسی وەرگرێت، ئاشکراشە کە نالەباری دەخی سیاسی و گەڕانی هاوسەنگی هێزەکانە، کە ئەم یاریکردنە بەچارەنوسی خەڵک هەروا دەمێنێتەوە.

کاریگەری گەمەی سیاسیان و کاری بێوەستان و بێبەرهەمی هەردوو حکومەت و هێزو حزب و لایەنە سیاسیەکانی بەشدار لە دەسەڵاتدا بووە، کە هەستکردن بە نائارامی و مەترسی لە نەبونی ئاسایش مەترسیەکی بەوێنەیە لە ژیان و بیرکردنەوەی هەر تاکێکی کۆمەڵگەدا، هەر سەرکردەیەک کە لە چوارچێوەی باڵادەستی دەسەڵاتی بنەماڵەدایە، بە یەک چرکە ئەوپەری پێداویستی گریانی ساوایەک بە شیرەکەی گەر نەیخوات، گیان لەدەست ئەدات، نایان لەرزێنێت، ملیۆن لیتر شیری منداڵ دەگۆڕنەوە بە قاچاخی لیترێک نەوت.

لەم دۆخەدا تووڕەیی و بێزاری و ناڕەزایەتی و قێزهاتنەوە لەم جۆرە لە دەسەڵات و سەرکردەکانی، فشارێکی گەورەیە لەسەر ژیان و زهنی خەڵکی، کۆچەن و کەی ڕزگاریان دەبێت لە بەڵای ئەم دەسەڵات و هێزانە و بەرپرسەکانیان، جەماوەری ناڕازی بەدوای هەلێکەوەن بەوەی

کام ڕێگا دەتوانێت لەزوترین کاتدا ئەم بەڵایانەیان لە کۆڵ کاتەوە.

چەندین ساڵە شاند بەدوای شاند، دانوستان بەدوای دانوستان، بۆتە مایەی سەرەگێژە و ناڕەحەتییەک، جگە لە بێئومێدی هیچ ئاکامێکی لێ ڕەچاو نەکراوە و ناکرێت، هەر لەم ماوەیەدا و لەدوای وەستانی هەناردەکردنی نەوتی خاو لە هەرێمی کوردستانەوە لەڕێگەی بۆری کەرکوک – جەیهانەوە، دانوستانەکان وەستاون و گرژییەکان زیاتر پەرەیان سەندبوو. ئەم وەستانە لە دانوستان کە زیاتر لە دوو ساڵە بەردەوام بوو، بووەتە هۆی زیاتر تێکچونی دۆخی ئابووری هەرێم، زیاتر لە ملیۆنێک فەرمانبەر بە هۆی دواکەوتنی موچەوە ڕوبەڕوی ئاستەنگییەکی بەرچاو بونەتەوە. بڕیارەکەی ئەم دواییەی دادگای فیدراڵیش سەبارەت بە جێگیرکردنی مووچەی هەرێمی کوردستان، نەک نەتوانرا بەدواداچونی جدی بۆ بکرێت، بەڵکو کەلێنێکی تری لە بەڕێوەچونی گفتوگۆو دانوسانەکاندا زیادکردووە، ئەمەش ناکۆکی و کێشەکانیانی لە ئاراستەی ململانێکانیاندا فراوانتر کردووە، هۆکاری ئەم ناتەباییەو نەگەیشتن بە چارەسەر، کاریگەری پێکاهاتەی حکومەتەکانە، کە لەسەر بنەمای تائفی وئیسلامی و قەومی و بنەماڵەیی جەردەیی و تاڵانچێتی دامەزراوە، کە پاشکۆی بەرژەوەندی ووڵاتانی ترن.

هاووڵاتبوون لە دەستوری عێراق و کوردستاندا هیچ پێگەو جێگاییەکی نەبووە، واتە وڵاتێکن لەسەر بنەمای بەشبەشێنەی تائیفی و دینی و قەومی پێناسەی دەسەڵاتی سیاسی کراوە، بۆیە دەسەڵاتەکە هەمیشە مەترسیدارە، هیچ کات ناتوانێت بگات بە سەقامگیری و ئارامی سیاسی.

لە دواین کۆبونەوەی ئەمجارەیاندا لە ڕۆژی سێشەممە ۱۹/۰۸گوایە پێداچوونەوە بەو هەنگاوانە کراوە لەسەر کێشە هەڵپەسێردراوەکانی نێوان هەردوولا، لەوانە بەرهەمهێنان و هەناردەکردنی نەوت، داهاتی غەیرە نەوتی، هەروەها بە جێگیرکردنی مووچەی فەرمانبەرانی هەرێم، بە پشتبەستن بە بڕیاری دادگای فیدراڵی، بەگوێرەی ڕاگەیەندراوەکەیان ئاماژەیان بەوە کردووە کە پێشکەوتنی بەرچاو بەدیهاتووە، بەتایبەتی لە پرسی بەرهەمهێنانی نەوت و هەناردەکردنی نەوت لە هەرێمەوە. گوایە هەموو مەرج و پێداویستیە پێویستەکان جێبەجێکراون بۆ دەستپێکردنی بەرهەمهێنان و هەناردەکردن لە ڕێگەی کۆمپانیای نیشتمانی بەبازاڕکردنی نەوت (سۆمۆ)، بەڵام ئەوەی جێگای سەرنجەو شاراوە نیە گفتوگۆکان بەردەوامن بۆ تەواوکردنی ئەو پێداویستیانەی ماونەتەوە کە پەیوەندیان بە پرسەکانی دیکەوە هەیە لە نێو ئەو کێشانەی هێچ کات چارەسەر نابن، لەگەڵ ئەوەشدا تا ئێستاش بەیانێکی ڕۆشن لەسەر موچە نیە.!

سرای چنیتی اگیاندنکیان لسر ملفی نوت، ئاستنگکان وک خی ماوو هنگاوی ب ننراو و گ چاریکیش لو باریو دیار نی، ئتوانین بین دخکیان ئاز، چونک دستپکردنوی استقینی هناردکردنی نوت بند ب دانوستانکانی حکومتی فیدرالی لگ حکومتی تورکیا، ل هماکاتدا چنیتی ئایندی حکومتی بغدا ل پیوند ب پاشکبونی ب ئرانو، للایکی ترو ئازی دخی سیاسی عراق و ناوچک، ناتبایی لسر کشکانی بغداو هولر چترکردتو.

پرسی داهاتی نانوتی ل شونی خی ماو، یکلاکردنوی مووچی فرمانبرانی هرم تنها باسی دانی موچی مانگی شش کراو و دیار نی کی ددرت، ب چندین جار وای ادگین ک پویستیان ب گفتوگی زیاتر هی ب تواوکردنی ئو مرجانی ک ماون، وات ئو گفتوگیانی بونت نخشی درژخاین، لکاتکدا گر موچی مانگی شش بدن، همان سریشو دردیسری ب موچی مانگی حوت دست پدکاتو، ئم واقعی ململان همیشیی هولر و بغدای، ل پیوند ب هاوکش سیاسیکان و ئاوگ ل دخک و هاوسنگی هزیان بم جر سوداوما لگ یکتر دکن.

ئم قیران بردوام سبری تاریکی دخات سر زیاتر ل یک ملین فرمانبر ل هرمدا، ک چاووانی مووچی ناکوپکی خیان یان فوتاندنی موچکانیان دکن ل نوان دخکی همیش پشبینیکراوی گرژی گشتیدا، کاریگری لسر بارگرانی دخی زرینی دانیشتوان داناو.

ئو ئاوگانی ل ناوچکدا بهی کاریگری شی ئیسرائیل و ئران و چنیتی دخالتی ئمریکا ل ناوچکدا پشهاتوو، مایی دخکی تواو ئازتر و ناجگیرتر، ئزمون و واقعیتی دساتکیان ئوی سلماندوو ک چاکسازی و ئاوگ بقازانجی خک بهیچ شویک جگای ئومد نی و نابت، بی نازایتی جماوری بجیا لوی دبت ل هوی ئودا بت ب بدستهنانی و کخستنی موچکانیان ل هماکاتدا پویست هنگاوکانی نازایتی و خپیشاندانکان برو ششکی کمایتی هنگاو بنت و بواتی پشو، یکم ئو شش ب کتاییهنان بت بم دساتو تواوی سیستم و پکهاتکانی، دووم دابینکردنی دخک بت ک دابینی دخالتی استو خی جماوری خک بت ل کرکار و زحمتکش و هژار و ندار،ل دیاریکردنی چارنوسی خیان، لهماکاتدا ی استوخ وسرکیان هببت ل چنیتی پکهنانی حکومت و دساتی سیاسیدا، دخک ب دورو ئیرادی خک بت دست، تواو ئاوادبت ل هودان ب فراهمهنانی

ئازادی و خۆشگوزەرانی و یەکسانی. ئەوە شۆڕشی کۆمەڵایەتیە، دەتوانیت رێگای ڕزگاری دانیشتوانی عێراق و کوردستان بێت لەم دۆخە پڕ ئازار و سەخت و گێژاوەی کە چەندین دەیەیە ژیانیان لەگەڵدا بەسەربردووە.

عوسمانی حاجی مارف